

LLIBRES PER PENSAR

D'entrada

Dr. Fidel Molina-Luque
Catedràtic de Sociologia Universitat de Lleida

Salvador Giner, mestratge, intel·ligència, sociologia amb majúscules. In memoriam

Parlar de Salvador Giner és parlar de Sociologia i de la Història del Pensament Social; la nostra ciència no seria el mateix sense aquestes dues magnes obres. Però l'obra i l'aportació de Giner va molt més enllà. Va ser un dels sociòlegs que introduí la Sociologia a Espanya quan la situació política, social i cultural no eren gens fàcils. Probablement per això era un profund defensor de la ciutadania i de la democràcia, des del pensament crític, com a bon sociòleg. En aquesta línia, són de lectura obligada, *La Societat Massa*, *Les cartes a la democràcia*, *Les raons del republicanisme*, *El futur del capitalisme*, entre d'altres. Els seus estudis teòrics i empírics han significat per a la comunitat científica mundial aportacions imprescindibles.

Els seus estudis sociològics són interdisciplinars, endinsant-se en altres disciplines com la filosofia, la història, l'antropologia, la ciència política o els estudis culturals. En les seves darreres obres explica clarament el triomf de la intel·ligència sociològica, destacant que les persones d'avui entenen la seva condició des d'una perspectiva sociològica. La consciència contemporània no seria la mateixa sense la presència de la sociologia. Sense aquesta ciència social el món d'avui no seria "modern".

Aquest món modern requereix, per ser-ho, la presència vigorosa d'una concepció de sí mateix secular, laica, analítica, afí a la ciència i moralment humanista. El Dr. Salvador Giner deia que, precisament aquesta concepció (i d'aquesta manera) és la de la intel·ligència sociològica de la realitat. La sociologia no és solament la consciència crítica de la modernitat: n'és també una part essencial.

Salvador Giner destaca amb èmfasi que la sociologia és, sobretot, ciència humana, i no solament social. És, del conjunt de ciències socials la que estudia la condició humana.

Salvador Giner apostava per l'aspecte sociològic de la moral. Contra la idea (bastant estesa) del desconcert actual dels valors, ell proposa una ètica secular, universal i ferma.

Un proverbi tuareg diu que "la terra no és una herència que es deixa als fills, sinó que es té en usudefruit per tornar-la millorada...". El Dr. Salvador Giner ha estat fidel a aquesta tasca: ha assaonat la terra (la sociologia), l'ha adobat, l'ha fet créixer... l'ha millorat i la comparteix amb nosaltres, tot mostrant-nos les possibilitats que té el pensament i la reflexió per transformar la realitat, per entendre el món que ens envolta... Nosaltres continuem la seua es-

tela com a educadors, com a sociòlegs, com a investigadors, com a docents... Com deia el Dr. Joan Oró, també doctor honoris causa (UdL):

"Venim de pols d'estels i en pols d'estels ens convertirem. Hem de ser humils, ja que la vida ve de molècules molt senzilles. Hem de ser solidaris, ja que te-

nim un origen comú.

Hem de ser cooperatius, ja que des de la Lluna es veu la Terra com un granet perdut en la immensitat de l'espai, on no es distingeixen les fronteres entre els pobles i no es veu, tampoc, el color de la pell".

Alhora, cito de Gibran Jalil Gibran, pedagog, una idea que

sembla escrita expressament per a nosaltres, sociòlegs i educadors, i que és un homenatge a la tasca, la influència i el mestratge del professor Giner:

"El mestre, si és realment savi, no us obligarà a entrar a la casa de la seva saviesa: us guiarà solament fins el llindar del vostre propi esperit". En definitiva, hem de compartir els coneixements, però també l'afecte... i sobretot donar eines perquè l'educació sigui un procés alliberador, per pensar, reflexionar i contribuir a la millora de la societat "inoculant" canvis de mentalitats que, mitjançant la paraula i els fets, facin recolar l'educació en una cultura de la pau, que inclou la igualtat, la equitat, la llibertat i la justícia. Aquest desenvolupament humà sostenible és la nostra gran responsabilitat universitària i és el gran repte del món: crear ciència per consolidar la humanitat, per créixer com a persones.

El Dr. Salvador Giner ha estat un sociòleg, un educador, un savi que ha contribuït i continuarà contribuint amb el seu llegat, a aquesta creació de ciència per comprendre la humanitat i ajudar a millorar les estructures, les relacions humanes i, en conjunt, la societat.

Per tot això... pel teu mestratge, Gràcies Salvador, Gràcies Dr. Giner. Descansa en pau.

Paquita Sanvicén-Torné

Sociologia: observar, pensar, analitzar, explicar

La mort inesperada de Salvador Giner, amic i mestre, ens ha colpit fort. Ens queda el ressò de les seves converses, la seua categoria humana. Sobretot la seua àmplia producció assagística, que recollim en part a les Referències Bibliogràfiques. El primer llibre amb què vaig poder començar a entendre què i perquè som va ser *Sociologia*, comprat a finals dels noranta. Era l'onzena edició d'un text publicat per primer cop al 1969. Com ell mateix diu el llibre és una "iniciació" a la ciència que "intenta integrar

coneixements." (...) "...sin ser un libro ni mucho menos ecléctico, intenta integrar conocimientos. En él a menudo se da cobijo a explicaciones e hipótesis sobre la realidad social distintas a las que para su autor son mas atractivas pero no lo suficientemente señaladas dentro del acervo sociológico como para que puedan ser pasadas por alto. En todo caso esa realidad es demasiado rica, diversa i intrincada como para que una sola perspectiva, escuela o enfoque pueda agotarla o arrojar una absoluta superioridad sobre

las demás."(Giner, 1994:5). Estudiós i especialista dels teòrics clàssics, sobretot, i dels moderns, aquest anar més enllà del que pensava ell com a sociòleg, dota al llibre d'una vàlua especial. Adès i ara.

Sociologia és una lectura apta per a tots els públics. Amb un estil que combina amenitat, claredat i registre científic, s'estructura en 10 capítols: La naturalesa de la sociologia; Les dimensions primordials de la societat; La cultura i el procés de socialització; La comunitat (i l'associació, les nacions i els territoris); L'economia; La politeya (el poder, la democràcia...); El coneixement social de la realitat; El conflicte social; El canvi social en les societats modernes i la mundialització. Giner escriu com a conclusió: "Las últimas constataciones sobre la naturaleza de la

sociedad moderna y sobre sus intrincados rasgos y contradicciones nos hacen ver que la sociología dista mucho de ser una ciencia cómoda. (...) La lucha de la sociología por la desmitificación del mundo es una lucha para liberarlo de sus ensueños dogmáticos en un universo que cada vez puede permitirse menos el lujo de la conducta irracional. (...) La sociología cree que el conocimiento de nosotros mismos es posible, y que ello conduce a un modo mas decente de vida. (...) Su crítica y comprensión del universo humano son una aserción de nuestro albedrío. Porque su práctica es tambien la práctica de la libertad." (Giner, 1994: 316). Clar, precís i profund. Just, allò que Salvador Giner va fer sempre i ens va inculcar als seus deixebles.

Grup de Reflexió Sobre Sociologia Contemporània

Aquestes pàgines estan elaborades per l'equip de professors i estudiants de la Universitat de Lleida

adscrit al GESEC, Grup consolidat d'Estudis sobre Societat, Salut, Educació i Cultura.

Feu-nos arribar qualsevol suggeriment, comentari o proposta de llibre a: gercs.udl@gmail.com

Marc García-alias**La gobernabilidad: ciudadanía y democracia en la encrucijada mundial**

Un títol ocurrent, adequat i després de vora vint-i-cinc anys, de rabiosa actualitat. Ens trobem front un llibre on s'explica la diferència entre governabilitat i ingovernabilitat, que tot sigui dit, falta ens fa i que sembla que no és tan senzill d'aconseguir... Entendre què forma i conjuga la governabilitat d'un país, des del punt de vista dels autors, rau en dos conceptes claus, d'una banda la legitimitat i de l'altra l'eficiència de les forces al capdavant d'un país, siguin conservadors, neoconservadors, lliberals o marxistes.

Al fet d'una bona governabilitat, els autors plantegen el dilema que sorgeix entre eficiència i eficàcia alhora de fer complir accions en un suposat benefici per a la societat, com s'afronten les pressions i demandes de l'entorn social, quina és la gestió col·lectiva del conflicte social i el plantejament de futur dels nous reptes com a societat. Juntament amb l'explica-

ció de les dimensions que formen el concepte Estat. Llegir o rellegir el llibre en el nostre temps actual i convuls on sembla que cada cop, indiferentment de la nostra posició o opinió, aspectes com la sobirania, l'interès general, el benestar comú, la convivència i en definitiva l'opinió que la societat té sobre la governabilitat i els governants trontolla, posar llum des d'una mirada més ampli, obtenim uns criteris i reflexions per decidir cap a on volem encarar el futur com a societat i per extensió, personal.

Xavier Arbós i Salvador Giner. Editor Siglo Veintiuno de España, 1993.

Jordi Bergé Comella**Manual de civisme**

És possible tenir una actitud cívica en una societat on tot va a una velocitat desorbitada, on es fomenta l'individualisme i el consumisme i on sembla que impera la llei del mínim esforç? Doncs si, és possible i a més a més és necessari. Al llarg de la lectura, els autors ens expliquen la importància de situar el civisme en el centre de les nostres accions.

Els autors posen un especial èmfasi en aspectes com per exemple la bona educació, la temperància, la feina ben feta, el repartiment del temps, saber dir que no, el civisme urbà, la participació social i la tolerància zero amb les conductes violentes, entre d'altres.

Aquestes idees ens han d'ajudar a afrontar els reptes socials que estem vivint, com són, per exemple; l'augment de les noves tecnologies i l'ús que en fem, l'envelliment de la població i el tracte que donem a les persones grans, l'ascens de l'extrema dreta i el retrocés democràtic que estem vivint, etcètera.

Com a ciutadans, tenim el deure de fomentar una societat educada i cívica, i per fer-ho cal que ens reconeguem entre tots nosaltres. És evident que hi ha moltes discrepàncies entre les diferents persones que formem l'entramat social. No obstant això, cal impulsar una actitud solidària, per fer front als nous reptes que vagin sorgint, mitjançant el diàleg i el respecte als drets fonamentals.

Ara més que mai és necessari recuperar les aportacions de Salvador Giner referents a la imperiosa necessitat de construir una societat amb persones cíviques i compromeses.

Enfront dels canvis socials que ens porten a una alienació social, cal recuperar i redefinir una ètica de mínims que ens permeti conviure a tots. És imprescindible, que reconeguem les nostres diferències però és igualment important que estiguem units per construir una societat més cívica i justa.

El mal, un mal mayor

Salvador Giner en aquest llibre parla del mal. Un aspecte que tothom reconeix però al qual quasi mai interioritzem i reflexionem sinó que normalitzem. Com bé diu, és tot allò que ens fa saber que és el bo.

Segons ell prové d'errar en sentir, estimar, desitjar, entre d'altres. Per a mi, aquest llibre

m'ha fet reflexionar que el mal és una mala gestió del dolor. També ens ve a dir que:

"Con frecuencia lo que son males para uno, son bienes o ventajas para otros." (P.18)

Fa una comparació molt interessant al primer capítol, on reflexiona sobre la relació de la culpa amb el mal: "Cuando lo que pasa

es bueno, la lengua asume que tiene algún responsable maligno". (P.21)

És un llibre que recomano llegir, ja que considero que pot ajudar a entendre millor el concepte del mal en aspectes de la vida diària. Tots vivim amb el mal, però seguim vivint o sobrevivint en una societat contemporània com diu ell, on el mal és un habitant més que conforma la societat, per tant és important posar-li nom, si, però també significat i ori-

Cati Cardona

gen.

Per concloure:

"No abrigo esperanzas de convencer a los agueridos amigos del sueño de la razón, entre otras causas, porque no se encontrarán entre la exigua huesta de los lectores de este libro. A estos últimos mi más cordial i cómplice abrazo." (Giner, 2015; P.20)

referències bibliogràfiques

Amb el suport de la Unitat de Biblioteca i Documentació de la UdL

Alabart, A., García, S., i Giner, S. (comps.). (1994). Clase, poder y ciudadanía. Madrid: Siglo XXI.

Arbós, X., i Giner, S. (1993). La gobernabilidad: ciudadanía y democracia en la encrucijada mundial. Madrid: Siglo XXI.

Camps, V., i Giner, S. (1998). Manual de civisme. Barcelona: Ariel.

Camps, V., i Giner, S. (1992). El interés común. Madrid: Centro de Estudios Constitucionales.

Cuní, J., Giner, S., i Torralba, X. (2014). La relación interpersonal en la sociedad red. Lleida: Milenio.

Díaz-Salazar, R., i Giner, S. (comps.). (1993). Religión y Sociedad en España. Madrid: CIS.

Giner, S. (2018). Ideas cabales. Barcelona: Alianza editorial.

Giner, S. (2016). El porvenir de la religión. Fe, humanismo y razón. Barcelona: Herder Editorial.

Giner, S. (ed). (2016). Raó de Catalunya: la societat catalana del segle XXI. Barcelona: Enciclopedia catalana.

Giner, S. (2015). Sociología del mal. Madrid: Libros de la Catarata.

Giner, S. (2015). Cataluña para espanyoles. Madrid: Marcial Pons.

Giner, S. (2014). Catalunya: assaig. Barcelona: Galerada.

Giner, S. (2013). Georg Simmel: la fundació de la sociologia analítica. Barcelona: Editorial UOC.

Giner, S. (2012). El origen de la moral: ética y valores en la sociedad actual. Barcelona: Ediciones Península.

Giner, S. (2010). El futuro del capitalismo. Barcelona: Ediciones Península.

Giner, S. (2004). Teoría sociológica clásica. Barcelona: Ariel.

Giner, S. (2003). Carisma y razón: la estructura moral de la sociedad moderna. Madrid: Alianza.

Giner, S. (2001). La cultura de la democracia: el futuro. Lleida: Pagès.

Giner, S. (1996). Carta sobre la democracia. Barcelona: Ariel.

Giner, S. (1987). Ensayos civiles. Barcelona: Ediciones Península.

Giner, S. (1979). Sociedad masa: crítica del pensamiento conservador. Barcelona: Ediciones Península.

Giner, S. (1971a). L'estructura social de la llibertat: un assaig sobre la societat moderna. Barcelona: Edicions 62.

Giner, S. (1971b). La sociedad masa: ideología y conflicto social. Madrid: Seminarios y Ediciones.

Giner, S. (1969). Sociología. (1a ed.). Barcelona: Edicions 62.

Giner, S. (dir.). (1998). La societat catalana. Barcelona: Generalitat de Catalunya, IEC.

Giner, S., i Arbós, X. (1990). La governabilitat i l'esdevenidor de les societats modernes. Barcelona: Edicions 62.

Giner, S., Flaquer, L., Busquet, J., i Bultà, N. (1996). La cultura catalana: el sagrat i el profà. Barcelona: Edicions 62.

Giner, S., Lamo de Espinosa, E., i Torres, C. (1998). Diccionario de sociología. Madrid: Alianza Editorial.

Giner, S., i Perez-Yruela, M. (1979). La sociedad corporativa. Madrid: CIS.

Giner, S., i Sarasa, S. (eds). (1997). Buen gobierno y política social. Barcelona: Ariel.

Giner, S., i Scartezini, R. (eds). (1996). Universalidad y diferencia. Madrid: Alianza.

Montagut, M. i Giner, S. (2018). Salvador Giner: dies i fets. Barcelona: Galerada Edicions.

Moreno, L., i Giner, S. (comps.). (1990). Sociología en España. Madrid: Instituto de Estudios Sociales Avanzados.